

ธนาคารพาณิชย์ไทย วิวัฒนาการและความเป็นมาในระยะ 5 ปี

3.1 ประวัติและวิวัฒนาการของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

วิวัฒนาการของการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ¹ ดังนี้คือ

ระยะที่ 1 เป็นระยะเริ่มต้นตั้งธนาคารพาณิชย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2431 - 2484 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงเริ่มนโยบายการค้ากับต่างประเทศ ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งสินค้าออกและการนำสินค้าเข้า จึงได้มีการตั้งธนาคารพาณิชย์แห่งแรกขึ้น คือ ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ (เมื่อ 2 ธันวาคม 2431) ซึ่งเป็นสาขานาคารของอังกฤษ ธุรกิจธนาคารในระยะนี้ ส่วนใหญ่เป็นของชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาตินิโปลี แมจะมีชาติเอเชียมาตั้งธนาคารมากกว่า แต่เงินทุนของชาวเอเชียที่นำมาลงทุนมีจำนวนน้อยกว่า และความสามารถในการบริหารงานคอยควมมาก ประชาชนจึงนิยมฝากเงินกับธนาคารที่เป็นของชาวยุโรป

อนึ่ง ธนาคารพาณิชย์ไทยก็ได้เริ่มตั้งขึ้นในระหว่างช่วงนี้ แต่ยังไม่ได้อธิบายว่า ธนาคารมีชื่อว่า "บุคคัลบี้" (Book Club)² เมื่อ 4 ตุลาคม 2447 หลัง

¹ ชรินทร์ พิทยาวิรัช, "ประวัติวิวัฒนาการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย," วารสารพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี, ปีที่ 7, ฉบับที่ 1, หน้า 10.

² เริงชัย มะระกานนท์, การเงินและการธนาคารในประเทศไทย, โรเนียว, 2517.

จากเริ่มตั้งธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ถึง 16 ปี ต่อมาได้จดทะเบียนเป็นบริษัท
 แแบงสยามกัมมาจล ทุนจำกัด เมื่อ 1 เมษายน 2449 และเปลี่ยนชื่อเป็น
 ธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด เมื่อ 27 มกราคม 2482 นอกจากนี้ยังมีธนาคารพาณิชย์
 ไทยที่ตั้งขึ้นในช่วงนี้คือ ธนาคารหวังหลี่จิ้น (พ.ศ. 2476) ธนาคารไทยพัฒนา
 (2477) ธนาคารแห่งเอเชีย (2482) และธนาคารนครหลวงไทย (2484)
 แต่อาจพูดได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยยังไม่เจริญมากนัก และยังเป็นที่ยอมรับของประชาชน
 เพียงส่วนน้อย

ระยะที่ 2 เป็นระยะก่อร่างสร้างตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย ระหว่าง
 ปี พ.ศ. 2484 - 2488 ซึ่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น ระยะนี้ธนาคารพาณิชย์
 ทุกแห่งในไทยอยู่ภายใต้การพิจารณาของคนไทย และธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งขึ้นใหม่ก็ใช้ทุน
 ของคนไทยทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เพราะผลจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ไทยร่วมมือกับญี่ปุ่นประกาศ
 สงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร เช่น อังกฤษ และสหรัฐฯ รัฐบาลไทยยึดทรัพย์สินของฝ่าย
 ตรงข้าม ธนาคารต่างชาติจึงต้องเลิกกิจการไป ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งที่มีอยู่และตั้ง
 ขึ้นใหม่ในช่วงนี้ จึงไม่มีคู่แข่งจากต่างประเทศ (ยกเว้น ธนาคารโยโกฮาม่าของ
 ญี่ปุ่น) ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไทยเริ่มเจริญขึ้นในช่วงนี้อย่างจริงจัง
 ก็เพราะธนาคารต่างชาติหยุดดำเนินกิจการ และรัฐบาลไทยโดยเฉพาะรัฐมนตรีกระ-
 ทรวงการคลัง มีนโยบายสนับสนุนธนาคารพาณิชย์ไทย ในขณะเดียวกันการขยายตัว
 ของเศรษฐกิจในการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่ธุรกิจการค้าได้เพิ่มมากขึ้นด้วย
 ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ตั้งขึ้นในช่วงนี้มี 5 แห่ง คือ ธนาคารมณฑล (2485)
 ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ (2487) ธนาคารกรุงเทพ (2487) ธนาคารแห่งกรุง
 ศรีอยุธยา (2488) และธนาคารกสิกรไทย (2488)

¹ ชรินทร์ พิทยาวิรัช, ประวัติวิวัฒนาการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย,

ระยะที่ 3 เป็นระยะทันสมัยของธนาคารพาณิชย์ไทยในปัจจุบัน ตั้งแต่หลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 คือ พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา ธนาคารพาณิชย์ไทยได้เจริญขึ้นทัด เทียมกับธนาคารต่างประเทศทั้งในด้านการบริหารงาน การให้สินเชื่อ และให้บริการ ประเภทอื่นของธนาคารพาณิชย์ ประชาชนเริ่มมีความนิยมในการฝากเงินมากขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะหลังจากสงครามสิ้นสุดลง กิจกรรมต่าง ๆ ในประเทศไทยขยายตัว โดยเฉพาะด้านการเกษตร แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปจะมีการขาดแคลนอาหารหลังสงคราม แต่ไทยไม่ได้รับผลกระทบกระเทือนมากนัก จึงสามารถผลิตพืชผลการเกษตรเพื่อเป็น สินค้าออกได้ ดังนั้น ความต้องการเงินทุนเพื่อขยายธุรกิจต่าง ๆ เช่น การเกษตร และการค้าจึงมีมากขึ้น ธนาคารพาณิชย์ก็ได้มีส่วนสำคัญในการระดมทุนทั้งภายในและ ภายนอกประเทศเพื่อกิจการดังกล่าว ขณะเดียวกันประเทศไทยก็ขาดแคลนเงินตรา ต่างประเทศมากหลังสงคราม รัฐบาลจึงต้องอาศัยธนาคารพาณิชย์ในการออกหนังสือ คำประกันแก่ผู้ส่งออก นอกจากนี้ สงครามเกาหลีที่เกิดขึ้นยังมีส่วนทำให้ธนาคาร พาณิชย์ก้าวหน้าไปได้อย่างมากมาย โดยเหตุที่ประเทศต่าง ๆ วิตกว่าสงครามโลก ครั้งที่ 3 อาจเกิดขึ้น จึงต้องการผลิตของไทยมากขึ้น โดยเฉพาะยาง ไม้สัก และ ข้าว การค้าต่างประเทศของไทยจึงรุดหน้ายิ่งขึ้น นอกจากการค้าต่างประเทศจะ ขยายตัวแล้ว การเกษตร อุตสาหกรรม การก่อสร้าง เหมืองแร่และการค้าทั่วไป ก็ขยายตัวด้วย ทำให้ธนาคารพาณิชย์ขยายกิจการไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ยิ่งขึ้น มีการเปิดสาขามากขึ้น และตั้งธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้นอีก 7 แห่ง คือ ธนาคารแหลมทอง (2491) สหธนาคารกรุงเทพ (2492) ธนาคารไทยทุน (2492) ธนาคารเกษตร (2493) ธนาคารศรีนคร (2493) ธนาคารทหารไทย (2500) ธนาคารเอเชียทรัสต์ (2508) และไครวมธนาคารเกษตรกับธนาคารมณฑลเขาคาย กัน โดยให้ชื่อใหม่ว่า ธนาคารกรุงไทย (2509)

ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ไทยในปัจจุบันจึงมีอยู่ทั้งสิ้น 16 แห่ง และมีสาขา ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศอีก 14 แห่ง ดังรายชื่อต่อไปนี้

รายชื่อธนาคารพาณิชย์ไทยเรียงตามลำดับปีที่ตั้งธนาคาร ดังนี้

<u>ชื่อธนาคาร</u>	<u>ปีที่ตั้ง</u>	
	<u>พ.ศ.</u>	<u>ค.ศ.</u>
1. ธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (The Siam Commercial Bank, Ltd)	2449	1906
2. ธนาคารหวังหลีจั้น จำกัด (The Wang Lee Bank, Ltd.)	2476	1933
3. ธนาคารมหานครจำกัด (First Bangkok City Bank, Ltd) เดิมชื่อธนาคารไทยพัฒนาจำกัด	2477	1934
4. ธนาคารเอเชียจำกัด (The Bank of Asia, Ltd.)	2482	1939
5. ธนาคารนครหลวงไทยจำกัด (The Siam City Bank, Ltd.)	2484	1941
6. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การจำกัด (The Bangkok Bank of Commerce, Ltd.)	2487	1944
7. ธนาคารกรุงเทพจำกัด (The Bangkok Bank, Ltd.)	2487	1944
8. ธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด (The Bank of Ayudhya, Ltd.)	2488	1945
9. ธนาคารกสิกรไทยจำกัด (The Thai Farmers Bank, Ltd.)	2488	1945
10. ธนาคารแหลมทองจำกัด (The Laem Thong Bank, Ltd.)	2491	1948
11. สหธนาคารกรุงเทพจำกัด (The Union Bank of Bangkok, Ltd.)	2492	1949
12. ธนาคารไทยหนูจำกัด (Thai Danu Bank, Ltd.)	2492	1949
13. ธนาคารศรีนครจำกัด (Bangkok Metropolitan Bank, Ltd.)	2493	1950
14. ธนาคารทหารไทยจำกัด (The Thai Military Bank, Ltd.)	2500	1957
15. ธนาคารเอเชียทรัสต์จำกัด (The Asia Trust Bank, Ltd.)	2508	1965
16. ธนาคารกรุงไทยจำกัด (Krung Thai Bank, Ltd.)	2509	1966

ส่วนธนาคารพาณิชย์ที่เป็นสาขาจากต่างประเทศมีอยู่ 14 แห่ง เรียงตาม
ลำดับปีที่ตั้งธนาคารดังนี้

<u>ชื่อบริษัท</u>	<u>สัญชาติ</u>	<u>สำนักงานใหญ่</u>	<u>พ.ศ.</u>	<u>ค.ศ.</u>
1. The Hongkong & Shanghai Banking Corporation	อังกฤษ	ฮ่องกง	2431	1888
2. The Chartered Bank, Ltd.	อังกฤษ	ลอนดอน	2437	1894
3. Banque De L' Indochine Et De Suez	ฝรั่งเศส	ปารีส	2440	1897
4. Four Seas Communications Bank, Ltd.	จีน	สิงคโปร์	2452	1909
5. Bank of Canton, Ltd.	จีน	ฮ่องกง	2464	1921
6. Mercantile Bank	อังกฤษ	ลอนดอน	2466	1923
7. The International Commercial Bank of China	จีน	ไทเป	2490	1947
8. The Bharat Overseas Bank, Ltd.	อินเดีย	มัทราส	2490	1947
9. Bank of America, N.T. & S.A.	อเมริกัน	ซานฟรานซิสโก	2492	1949
10. The Mitsui Bank, Ltd.	ญี่ปุ่น	โตเกียว	2495	1952
11. The Bank of Tokyo, Ltd.	ญี่ปุ่น	โตเกียว	2505	1962
12. The Chase Manhattan Bank	อเมริกัน	นิวยอร์ก	2507	1964
13. United Malayan Banking Corporation	มาเลเซีย	กัวลาลัมเปอร์	2507	1964
14. ธนาคารยูโรเปียน เอเชีย	-	-	2521	1978

3.2 หน้าที่และธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเงิน โดยการรับฝากเงินและใหญ่แก่ผู้ที่ต้องการขอกู้ ควบปริมาณเงินฝากที่แต่ละธนาคารสามารถรวบรวมได้ โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์อีกทีหนึ่ง ควบการกำหนดอัตราเงินสตง่ารองตามกฎหมาย เงื่อนไขการขยายสาขา จำนวนเงินใหญ่สูงสุด อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่สูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกได้จากผู้ขอกู้ ฯลฯ การควบคุมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ก็เพื่อให้สินเชื่ออันเป็นไปด้วยความเหมาะสมและอำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ

สินเชื่อ (Advances) ของธนาคารจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การใหญ่โดยตรง (Loans)
2. การใหญ่โดยการเบิกเงินเกินบัญชี (Overdrafts)
3. การช้อลคตัวเงินต่าง ๆ (Discounts)

1. การใหญ่โดยตรง (Loans) คือธนาคารพาณิชย์จะใหญ่ยืมเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน ผู้จะรับเป็นเงินก่อนเต็มตามจำนวน และธนาคารจะคิคคดอกเบี้ยจากเงินก้อนนี้ในอัตราที่ระบุไว้ในสัญญา ระยะเวลาชำระคืนแน่นอน อาจคืนเป็นงวดหรือคืนทั้งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยก็ได้ ปกติจะเป็นเงินใหญ่ในระยะสั้น ปานกลาง หรือระยะยาวก็ได้ แต่มักจะใหญ่ไม่เกิน 5 ปี¹ อาจมีหรือไม่มีหลักประกันก็ได้ ถ้ามีหลักประกันจะเป็นหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันก็ได้ ถ้าเป็นหลักทรัพย์จะต้องช้อขายจ่ายโอนได้

¹รวิวรรณ ไชยบุตร, "การประเมินและสอบทานสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์," วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์และการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520, หน้า 11.

(Collateral) แต่ถาเป็นบุคคล ธนาคารก็จะต้องมีความเชื่อถือและตรวจสอบค
ฐานะการเงินของผู้ค้ำประกันก่อนว่า จะสามารถชำระหนี้แทนผู้กู้ได้หรือไม่ โดยอาจ
ค้ำประกันเป็นบางส่วนหรือเต็มทีก็ได้ ส่วนการใหญ่โดยไม่มีหลักประกัน ธนาคารจะ
ต้องพิจารณาฐานะการเงินของผู้กู้ โดยมากธนาคารมักจะใหญ่ผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินให้
ไว้ แต่ธนาคารนิยมใหญ่แบบมีหลักประกันมากกว่า

2. การใหญ่โดยการเบิกเกินบัญชี (Overdrafts) คือธนาคารพาณิชย์
ตกลงใหญ่ผู้ส่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากกระแสรายวันเกินจำนวนเงินที่ผู้ฝากไว้กับ
ธนาคาร และจำนวนเงินที่เกินนั้นจะต้องอยู่ในวงเงินสูงสุด (Line of Credit)
ที่ได้รับอนุมัติจากธนาคาร โดยมากมักจะเป็นเงินใหญ่ระยะสั้นหรือชั่วคราว อาจมี
หรือไม่มีหลักประกันก็ได้ และผู้จะขอเปลี่ยนวงเงินสูงสุดที่ธนาคารจะใหญ่เมื่อใดก็
ได้ แลวแต่จะเห็นสมควร

3. การซื้อลดตั๋วเงินต่าง ๆ (Discounts) คือ ธนาคารพาณิชย์จะ
รับซื้อตั๋วเงินจากผู้ก่อนที่ตั๋วเงินนั้นจะถึงกำหนดชำระเงิน ผู้หรือผู้ขายลดจะไ้เงิน
สดไป โดยจะถูกหักส่วนลดไว้ในอัตราหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของตั๋วเงิน ระยะ
เวลาเรียกเก็บเงิน และจำนวนเงินในตัว

การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นี้ เป็นการไ้เงินลงทุน (Uses of
Fund) ของธนาคารพาณิชย์ นอกจากการไ้เงินลงทุนไปในการให้สินเชื่อแล้ว
ธนาคารพาณิชย์ก็อาจไ้เงินลงทุนไปในทางอื่นอีกด้วย เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ
ส่วนแหล่งเงินทุน (Sources of Fund) ของธนาคารพาณิชย์นั้นก็คือ เงินฝาก
ของประชาชนเป็นสำคัญ และอาจมีเงินกู้ยืมจากทั้งภายในและภายนอกประเทศด้วย
แต่ในการพิจารณาขณะนี้ จะดูเฉพาะการให้สินเชื่อและการรับฝากเงินเท่านั้น

Don't know เร็ว ๆ นี้ (16)

ทางด้านการรับฝากเงินนั้น ธนาคารพาณิชย์มีบริการรับฝากเงิน 4 ประเภท¹ ดังนี้ คือ

1. เงินฝากประจำ หรือเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา (Time Deposits or Fixed Deposits) คือเงินฝากที่มีกำหนดระยะเวลาที่จะถอนคืนได้ปกติจะรับฝาก 1 ปี ถ้าวอนก่อนครบ 1 ปีก็ได้ แต่ไม่ไคคอกเบี้ย หรือไคคอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่ากำหนด อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากครบ 1 ปี คือ 9 % (แต่ต้องเสียภาษีคอกเบี้ย 10 % ของจำนวนคอกเบี้ยที่ได้รับ) ตั้งแต่ 6 - 12 เดือน อัตรา 8 % ตั้งแต่ 3 - 6 เดือน อัตรา 7 % และน้อยกว่า 3 เดือน อัตรา 1/100 % หรือไม่ไคคอกเบี้ยเลย ทั้งนี้ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2522 เป็นต้นไป

2. เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Deposits) คือเงินฝากที่ไม่มีการกำหนดเวลาดอน จะฝากและดอนเมื่อใดก็ได้ บางธนาคารอาจตกลงว่า ใน 1 ปีให้ฝากและดอนได้ไม่เกินจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ อัตราดอกเบี้ย 5.5 % ต่อปี

3. เงินฝากกระแสรายวันหรือเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (Demand Deposits) คือเงินฝากที่ดอนไคด้วยการเขียนเช็ค ธนาคารมีพันธะต้องจ่ายคืนให้แกลูกค้าทันทีเมื่อเรียกรองหรือตามคำสั่ง ปกติกำหนดเงินฝากขั้นต่ำสุดที่ธนาคารจะรับฝากคือ 10,000 บาท² เงินฝากชนิดนี้แต่เดิมมีอัตราดอกเบี้ย 0.01% แต่หลังจาก 10 กันยายน 2522 เป็นต้นไป รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกการจ่ายดอกเบี้ย เพราะถือว่าเป็นการให้ความสะดวกและปลอดภัยแก่ผู้ฝาก และระยะเวลาฝาก

¹เรียบเรียงจาก โอฟาร์ ไชยประวัติ, คำบรรยายในวิชา Advanced Monetary Theory, ๗ คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²ประยูร จินดาประสิทธิ์, การธนาคารพาณิชย์ - การดำเนินงานและการบัญชี, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2514), หน้า 80.

ก็ไม่แน่นอน อาจเป็นระยะสั้นมากและในทางปฏิบัตินั้น ธนาคารพาณิชย์มิได้จ่ายคอกเบียอยู่แล้ว

4. เงินฝากแบบอื่น (Others) เป็นต้นว่า เช็คของขวผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างเรียกเก็บ cashier check เงินฝากประเภทสินทรัพย์ซึ่งเรียกชื่อต่างกันตามแต่ละธนาคาร ฯลฯ

3.3 ธนาคารพาณิชย์ไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2515-20

การศึกษาโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวและความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นจะเป็นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 ด้วยเหตุผลที่ว่า ข้อมูลของงบการเงิน คือ งบดุลและงบกำไรขาดทุน เพิ่งเริ่มมีรายละเอียดของตัวเลขที่จำเป็นต่อใช้ในการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2515 นี้เอง ตัวเลขที่ตองใช้นั้นก็คือ รายได้จากกำไรใหญ่และซอลด ซึ่งจะเป็ตัวตั้งแล้ว เมื่อนำจำนวนเงินใหญ่และซอลดในช่วงเดียวกันนั้นไปหาร ก็จะได้อัตราคอกเบียหรืออัตรารวมคอบแทนของเงินใหญ่และซอลดโดยเฉลี่ยที่ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บจากผู้ชอกและขายลคตัวเงิน และการเรียกเก็บในอัตราคอกเบียเงินใหญ่และซอลดต่างกันนี้ ก็เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของธนาคาร

แม้ธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่ง (8 แห่งใน 16 แห่ง) จะแสดงรายได้จากกำไรใหญ่และซอลดไว้ในงบกำไรขาดทุนแล้วในปี 2515 แต่แม้กระนั้นก็ยังไม่แสดงรายละเอียดมากนัก เพิ่งเริ่มแสดงในปี 2516 และ 2517 และการพิจารณาในช่วงปี 2515-20 นี้ ก็เป็นปีที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบัน และมีระยะนานพอที่จะนำไปหาสมการทางเศรษฐมิติ (Econometrics) ได้

ส่วนการพิจารณานั้นจะพิจารณาเป็นช่วง ๆ ช่วงละครึ่งปี หรือ 6 เดือน ก็เพราะเหตุว่า ข้อมูลทั้งหมดตั้งแต่ พ.ศ. 2515-20 เป็นจำนวน 6 ปี นั้นน้อยเกิน

ไปที่จะคำนวณหาสมการถดถอยแบบง่าย ๆ (Simple Regression) จึงต้องแบ่ง
ออกเป็นช่วงครึ่งปี หรือ 6 เดือน และนอกจากนี้ข้อมูลในงบการเงินของธนาคารพาณิชย์
แต่ละแห่งทำเป็นงบครึ่งปี คือ ตั้งแต่ 1 มกราคม ถึงสิ้นสุด 30 มิถุนายน และตั้งแต่
1 กรกฎาคม ถึงสิ้นสุด 31 ธันวาคม ของทุกปี การวิเคราะห์จึงถือเอาเป็นงวดครึ่งปี
ตามนี้

ตารางที่ 1 เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วยล้านบาท)

ช่วงเวลา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
รายชื่อธนาคาร												
1. กรุงเทพ	13997.6	16990.6	20237.2	23697.6	26707.6	28718.4	31760.7	33731.0	36909.6	40991.4	45966.1	49414.0
2. กรุงไทย	7624.2	8636.6	9475.2	10496.4	12506.9	13790.1	15025.7	15075.8	16005.2	18757.9	19700.1	21593.1
3. กสิกรไทย	3460.7	4150.7	4945.6	5434.4	6181.3	7023.1	7897.5	8892.0	10318.6	11885.0	13697.5	15852.6
4. กรุงศรีอยุธยา	2972.9	3287.8	3645.8	4014.7	4327.9	4908.0	5342.0	5657.9	6407.8	7103.6	7986.4	8801.7
5. ไทยพาณิชย์	2637.3	2956.1	3238.2	3539.2	3706.9	4409.1	4685.1	5036.4	5696.4	6228.8	7557.4	8291.7
6. ศรีนคร	2302.0	2530.2	2633.5	2716.1	3096.3	3534.6	3837.4	4173.1	4585.3	5053.6	5894.9	6179.3
7. นครหลวงไทย	2016.6	2255.8	2512.3	2630.2	3073.6	3530.5	4020.8	4434.5	4960.0	5509.6	6006.6	6692.6
8. กรุงเทพพาณิชย์การ	1840.9	2077.2	2338.7	2495.6	2942.0	3376.5	2640.6	4015.9	4507.1	4773.0	5202.0	5678.2
9. มหานคร	1710.2	2005.6	2185.6	2373.5	2509.6	2786.0	3036.3	3274.3	3501.3	3820.8	4222.5	4965.0
10. ทหารไทย	1493.6	1781.1	1974.3	2129.2	2141.6	2055.8	2036.6	2060.2	2380.7	2568.0	3039.3	3718.2
11. เอเชียทรีสตี	1182.3	835.1	1048.1	1096.2	1337.0	1605.8	1828.2	2082.9	2467.2	2779.4	2779.9	3390.5
12. สหธนาคาร	1023.1	1182.0	1319.5	1258.8	1515.6	1476.1	1565.5	1767.2	1818.4	2096.9	2320.2	2588.3
13. เอเชีย	785.0	1365.0	1534.5	1580.7	1576.5	1703.1	1821.3	2081.8	2363.6	2421.4	2500.7	2784.3
14. ไทยทุน	594.8	647.6	705.2	754.8	797.1	983.0	1049.7	1116.4	1166.5	1286.1	1390.5	1451.0
15. แอทอมทอง	383.5	448.4	479.4	567.5	571.1	692.7	672.5	802.3	722.7	774.4	853.6	926.3
16. หัวงี้	12.8	13.6	142.1	130.7	155.8	170.1	192.4	227.1	247.5	307.7	302.4	360.1
รวม	44037.5	51163.4	58415.0	64915.6	73146.8	80762.9	87412.3	94428.8	104057.9	116357.6	129420.1	142686.9

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธพ. 1.1

ตารางที่ 2 อัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินฝากจากวงที่แล้วของธนาคารพาณิชย์ไทย

อัตราดอกเบี้ย

(หน่วย : เปอร์เซ็นต์)

ช่วงเวลา รายชื่อธนาคาร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. กรุงเทพ	27.4 ⁵	21.4 ²	19.1 ⁴	17.1 ²	12.7	7.5	10.6 ⁵	6.2	9.4	11.1 ⁶	12.1 ⁶	7.5
2. กรุงไทย	7.3	13.3	9.7	10.8 ³	19.2 ³	10.3	9.0 ⁶	0.3	6.2	17.2 ²	5.0	9.6
3. กสิกรไทย	18.3 ⁴	19.9 ³	19.2 ³	9.9 ⁵	13.7	13.6	12.4 ⁴	12.6 ⁶	16.0 ²	15.2 ⁴	15.2 ⁴	15.7 ⁵
4. กรุงศรีอยุธยา	11.5 ⁶	10.6	10.9	10.1 ⁴	7.8	13.4	8.8	5.9	13.2 ⁵	10.9	12.4 ⁵	10.2
5. ไทยพาณิชย์	11.5 ⁶	12.1	9.5	9.3 ⁶	4.7	18.9 ⁴	6.3	7.5	13.1 ⁶	9.3	21.3 ¹	9.7
6. ศรีนคร	23.5 ²	9.9	4.1	3.1	14.0	14.2	8.6	8.8	9.9	10.2	16.6 ³	4.8
7. นครหลวงไทย	8.4	11.9	11.4	4.7	16.9 ⁶	14.9 ⁵	13.9 ¹	10.3	11.8	11.1 ⁶	9.0	11.4
8. กรุงเทพพาณิชย์การ	6.2	12.8	12.6 ⁵	6.7	17.9 ⁵	14.8 ⁶	21.8	52.1 ¹	12.2	5.9	9.0	9.2
9. มหานคร	18.6 ³	17.27 ⁵	9.0	8.6	5.7	11.0	9.0 ⁶	7.8	6.9	9.1	10.5	17.6 ⁴
10. ทหารไทย	10.4	19.2 ⁴	10.8	7.8	0.6	-4.0	-0.9	1.2	15.6 ³	7.9	18.4 ²	22.3 ²
11. เอเชียทรีสตี	62.0 ¹	29.4	25.5 ²	4.6	22.0 ¹	20.1 ³	13.8 ²	13.9 ⁵	18.4 ¹	12.6 ⁵	0.02	43.6 ¹
12. สหธนาคาร	6.7	15.5	11.6	-4.6	20.4 ²	-2.6	6.1	12.9 ⁶	2.9	15.3 ³	10.6	11.6 ⁶
13. เอเชีย	26.8	73.9 ¹	12.4 ⁵	3.0	-0.3	8.0	6.9	14.4 ⁴	13.5 ⁴	2.4	3.3	22.3 ²
14. ไทยทุน	7.4	8.9	8.9	7.0	5.6	23.3 ¹	6.9	6.4	4.5	10.2	8.1	4.4
15. แหุลมทอง	2.0	16.9 ⁶	6.9	18.4 ¹	0.6	21.3 ²	-2.9	19.3 ²	-9.9	7.1	10.2	8.5
16. หวังหลี	6.7	6.3	45.9 ¹	-8.1	19.2 ³	9.2	13.1 ³	18.1 ³	9.0	24.3 ¹	-1.7	19.1 ³
		16.2	14.2	11.1	12.7	10.4	8.2	8.0	10.2	11.8	11.2	10.2

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 1

ตารางที่ 3 เงินใหญ่และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ไทย (สิ้นเช้อ)

(หน่วยล้านบาท)

ช่วงเวลา รายชื่อธนาคาร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. กรุงเทพฯ	11897.1	15087.7	18629.1	23549.6	27751.4	30759.2	33627.4	39187.1	38865.2	42763.0	49294.9	54081.9
2. กรุงเทพฯ	4412.3	4987.8	5391.5	6394.2	7633.2	9179.2	8829.1	10058.3	10878.9	12044.8	13029.3	15208.7
3. กสิกรไทย	2214.0	2768.7	3190.7	3908.8	4536.8	5397.6	6083.7	7542.7	8737.8	9567.0	10694.6	13361.9
4. กรุงเทพอูยธูยา	1944.4	2064.7	2505.8	3081.2	3461.8	3883.6	4321.1	4652.6	5386.9	5771.9	6617.9	7312.1
5. ไทยพาณิชย์	1524.1	1547.9	2050.1	2367.9	2748.7	3759.0	4187.6	4743.0	5270.9	5905.8	6706.0	7664.3
6. ทรินคร	1407.2	1546.2	1944.3	2844.8	2735.3	2980.4	3094.4	3522.9	3687.4	4020.9	4405.8	4987.9
7. นครหลวงไทย	1401.4	1506.1	1597.5	1823.8	2084.6	2495.2	2817.3	3230.8	3387.7	3699.3	4079.4	4687.0
8. กรุงเทพพาณิชย์การ	1251.0	1405.8	1475.3	1728.6	1922.0	2402.1	2596.2	3097.6	3140.0	3714.8	4028.1	4667.0
9. มหานคร	980.7	1122.7	1383.9	1752.2	1924.4	2063.4	2189.8	2552.7	2764.2	3031.5	3653.4	3995.1
10. ทหารไทย	1030.4	1171.1	1254.8	1762.1	1924.9	2012.3	2119.1	2294.6	2503.0	2615.6	3007.2	3334.3
11. เอเชียทรัสต์	922.2	748.4	794.8	912.5	1003.8	1236.4	1210.4	1287.2	1333.9	1606.5	1880.2	2249.4
12. สหธนาคาร	723.6	827.0	833.8	915.0	1093.4	1177.2	1224.1	1291.9	1338.0	1347.4	1644.6	1913.7
13. เอเชีย	653.0	987.3	1135.8	1257.2	1364.6	1503.6	1610.1	1862.3	2112.6	2161.0	2391.8	2546.3
14. ไทยทพ	523.6	550.2	601.2	692.4	743.1	934.2	1057.9	1115.8	1222.2	1229.5	1297.3	1388.4
15. แลคมทอง	342.8	387.8	412.3	478.6	502.8	645.3	634.8	749.3	682.7	730.6	832.8	986.7
16. หวังหลี	9.0	6.2	40.3	233.5	302.1	359.5	418.6	475.7	538.0	609.5	677.9	648.5
รวม	31236.8	36716.1	43241.2	53702.4	61732.9	70788.2	76021.6	87664.5	91849.4	100819.1	114241.2	129033.2

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, ตท. 1.1

ตารางที่ 4 อัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินในบัญชีออกจากรวมแล้ว (สิ้นเชื่อก) ของธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย: เปอร์เซ็นต์)

ช่วงเวลา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
รายชื่อธนาคาร												
1. กรุงเทพ	7.5	26.8	23.5	26.4	17.8	10.8	9.3	16.5	-0.8	10.0	15.3	9.7
2. กรุงไทย	-9.7	13.0	8.1	18.6	19.4	20.2	-3.8	13.9	8.2	10.7	8.2	16.7
3. กสิกรไทย	9.7	25.1	15.2	22.5	36.8	19.0	12.7	24.0	15.8	9.5	11.8	24.9
4. กรุงศรีอยุธยา	7.9	6.2	21.4	23.0	12.4	12.2	11.3	7.7	15.8	7.2	14.7	10.5
5. ไทยพาณิชย์	7.3	1.6	32.4	15.5	16.1	36.8	11.4	13.3	11.1	12.0	13.6	14.3
6. ศรีนคร	-12.7	9.9	25.7	46.3	-3.8	9.0	3.8	13.8	4.7	9.0	9.6	13.2
7. นครหลวงไทย	5.6	7.5	6.1	14.2	14.3	19.7	12.9	14.7	4.9	9.2	10.3	14.9
8. กรุงเทพพาณิชย์การ	-2.6	12.4	4.9	17.2	11.2	25.0	8.1	19.3	1.4	18.3	8.4	15.9
9. มหานคร	7.9	14.5	23.3	26.6	9.8	7.2	6.1	16.6	8.3	9.7	20.5	9.4
10. ทหารไทย	3.4	13.7	7.1	40.4	9.2	4.5	5.3	8.3	9.1	4.5	15.0	10.9
11. เอเชียทรีสตี	64.7	-18.8	6.2	14.8	10.0	23.2	-2.1	6.3	3.6	20.4	17.0	19.6
12. สหธนาคาร	-12.8	14.3	0.8	9.7	19.5	7.7	4.0	5.5	3.6	0.7	22.1	16.4
13. เอเชีย	-20.4	51.2	15.0	10.7	8.5	10.2	7.1	15.7	13.4	2.3	10.7	6.9
14. ไทยทุน	1.3	5.1	9.3	15.2	7.3	25.7	13.2	5.5	9.5	0.6	5.5	19.6
15. แคมทอง	1.4	13.1	6.3	16.1	5.1	28.3	-1.6	18.0	-8.9	7.0	21.0	18.5
16. ห้างหลี	5.0	-30.8	549.2	479.5	29.4	19.0	16.4	13.6	13.0	13.1	11.2	-4.3
		17.5	17.8	24.2	15.0	14.7	7.4	15.3	4.8	9.8	13.3	13.0

ที่มา : จำนวนจากตารางที่ 3

ตารางที่ 5 อัตราส่วนเงินเชื่อกดเงินฝาก (Advance-Deposit Ratio) ของธนาคารพาณิชย์ไทย

ช่วงเวลา รายชื่อธนาคาร	ช่วงเวลา											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 กรุงเทพ	0.850	0.888	0.920	0.994	1.039	1.071	1.059	1.162	1.053	1.043	1.072	1.094
2 กรุงเทพ	0.579	0.578	0.569	0.609	0.610	0.666	0.588	0.667	0.680	0.642	0.661	0.704
3 กสิกรไทย	0.640	0.667	0.645	0.719	0.734	0.768	0.770	0.848	0.847	0.642	0.781	0.843
4 กรุงศรีอยุธยา	0.654	0.628	0.687	0.767	0.800	0.791	0.809	0.822	0.841	0.805	0.829	0.831
5 ไทยพาณิชย์	0.578	0.524	0.633	0.669	0.742	0.852	0.894	0.942	0.925	0.812	0.887	0.924
6 สหนคร	0.611	0.611	0.736	1.047	0.883	0.843	0.806	0.844	0.804	0.796	0.747	0.807
7 นครหลวงไทย	0.695	0.668	0.636	0.693	0.678	0.707	0.701	0.728	0.683	0.671	0.679	0.700
8 กรุงเทพพาณิชย์การ	0.680	0.677	0.631	0.693	0.653	0.711	0.983	0.771	0.697	0.778	0.774	0.822
9 มหานคร	0.573	0.560	0.633	0.738	0.833	0.741	0.721	0.780	0.789	0.793	0.865	0.805
10 ทหารไทย	0.690	0.658	0.636	0.828	0.899	0.979	1.040	1.114	1.050	1.018	0.989	0.897
11 เอเชียทรีสตี	0.780	0.896	0.758	0.832	0.751	0.770	0.662	0.618	0.541	0.578	0.676	0.663
12 สหธนาคาร	0.707	0.700	0.632	0.727	0.721	0.798	0.782	0.731	0.736	0.642	0.709	0.739
13 เอเชีย	0.832	0.723	0.740	0.795	0.866	0.883	0.884	0.894	0.894	0.692	0.956	0.914
14 ไทยทุน	0.880	0.850	0.852	0.917	0.932	0.950	1.008	0.999	1.048	0.956	0.933	0.957
15 แพลสมทอง	0.894	0.865	0.860	0.843	0.880	0.932	0.944	0.934	0.944	0.944	0.976	1.065
16 หวังหลี	0.701	0.457	0.284	1.787	1.940	2.113	2.176	2.094	2.173	1.981	2.242	1.801

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3 และตารางที่ 1

ในช่วง 5 ปีตั้งแต่ พ.ศ. 2515-2520 นี้ ธนาคารพาณิชย์ของไทยได้เจริญก้าวหน้าไปมาก ทั้งจำนวนเงินฝากและสินเชื่อมีประมาณเพิ่มขึ้น ดังจะแสดงให้เห็นในแต่ละช่วงเวลาตามตารางต่อไปนี้ คือ

ช่วงที่ 1 ระหว่าง 1 มกราคม - 30 มิถุนายน 2515 จะเห็นได้ว่าจำนวนเงินฝากเมื่อสิ้นงวดที่ 1 ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมี 44,037.5 ล้านบาท เมื่อเทียบจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินฝากแต่ละธนาคารพาณิชย์กับงวดก่อน (1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2514) จะเห็นว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางที่เพิ่มขึ้นและมีอัตราสูง มีเพียงธนาคารเดียวที่มีการหดตัวของเงินฝากคือ ธนาคารเอเซีย ส่วนสินเชื่อนั้นก็ขยายตัวเช่นเดียวกับเงินฝากแต่ในอัตราที่ต่ำกว่า บางธนาคารก็ให้สินเชื่อลดลงจากงวดที่แล้ว แม้ว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้ดำเนินนโยบายการเงินโดยลดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานลงจาก 9 % เป็น 8 % ต่อปี เมื่อ 3 เมษายน 2515 พร้อมกับเปลี่ยนวิธีคิดดอกเบี้ยเงินกู้โดยมีพันธบัตรรัฐบาลเป็นประกันใหม่ ซึ่งจะคิดดอกเบี้ยเมื่อมีการชำระคืนเงินกู้ยืมแทนการหักชำระล่วงหน้าในวันที่จ่ายเงินกู้ เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ลดลง สินเชื่อจะได้ออกขยายตัวแต่ผลที่เกิดขึ้นนั้น สินเชื่อยังขยายตัวได้ในอัตราที่ต่ำกว่าการขยายตัวของเงินฝากอยู่ อัตราส่วนของสินเชื่อต่อเงินฝากในช่วงนี้อยู่ในระดับสูงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 0.9 มีอยู่เพียง 4 ธนาคาร แสดงว่าธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่จะนำเงินฝาก 1 หน่วยของตนไปจัดสรรสินเชื่อประมาณ 0.5 - 0.6 หน่วยเท่านั้น

ช่วงที่ 2 ระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2515 เงินฝากเริ่มขยายตัวมากขึ้น และในอัตราสูงขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงที่ 1 มีอยู่ธนาคารเดียวที่หดตัวคือ ธนาคารเอเซียทริสต์ ส่วนสินเชื่อก็เริ่มขยายตัวมากขึ้นและในอัตราสูงกว่าการขยายตัวของเงินฝาก ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องจากนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงที่แล้ว ซึ่งส่งผลในงวดนี้ อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากนั้นมีเพียง 3 ธนาคารที่มีอัตราสูงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป แต่ยังไม่ถึง 0.9

ช่วงที่ 3 ระหว่าง 1 มกราคม - 30 มิถุนายน 2516 แม้อัตราการขยายตัวของเงินฝากในช่วงนี้จะใกล้เคียงกับอัตราในช่วงที่ 2 แต่อัตราการขยายตัวของสินเชื่อนั้นสูงมาก และสูงกว่าอัตราของเงินฝาก อัตราส่วนสินเชื่อกอเงินฝากนั้นก็มี 3 ธนาคารที่อัตราสูงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป และสูงสุดก็คือธนาคารกรุงเทพ ซึ่งมีอัตราส่วนเป็น 0.920

ช่วงที่ 4 ระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2516 เงินฝากเริ่มขยายตัวในอัตราลดลงเมื่อเทียบกับช่วงที่ 3 ส่วนสินเชื่อนั้นก็ยังคงขยายตัวในอัตราที่สูงมากและสูงกว่าการขยายตัวของเงินฝาก แม้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะออกกฎหมายเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานจาก 8 % เป็น 10 % ต่อปีเมื่อ 9 สิงหาคม 2516 เพื่อลดการขยายสินเชื่อกองธนาคารพาณิชย์ แต่ไม่สามารถส่งผลในช่วงนี้ และไม่ช่วยบรรเทาการขยายตัวของสินเชื่อกัน ทั้งนี้เพราะอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศสูงมาก ดังนั้นประชาชนและนักธุรกิจก็นิยมยกยืมธนาคารพาณิชย์ในประเทศมากกว่า อัตราส่วนสินเชื่อกอเงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป จนถึงอัตราสูงที่สุดคือ 1.787 มีอยู่ 7 ธนาคาร ซึ่งนับว่าธนาคารพาณิชย์ไทยเริ่มนำเงินฝากไปให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น

ช่วงที่ 5 ระหว่าง 1 มกราคม - 30 มิถุนายน 2517 เงินฝากขยายตัวมากขึ้นแต่ในอัตราที่ไม่สูงนัก ส่วนสินเชื่อยังขยายตัวในอัตราที่น้อยกว่าช่วงที่ 4 แต่เมื่อเทียบกับการขยายตัวของเงินฝากแล้ว ก็ยังมีอัตราสูงกว่า (ยกเว้น ธนาคารศรีนคร) อัตราส่วนสินเชื่อกอเงินฝากของช่วงนี้มีอยู่ 9 ธนาคารที่มีอัตราตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป และอัตราสูงสุดคือ 1.940

ช่วงที่ 6 ระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2517 อัตราการขยายตัวของเงินฝากน้อยกว่าช่วงที่ 5 ส่วนการขยายตัวของสินเชื่อยังอยู่ในอัตราที่สูงกว่าช่วงที่ 5 และมีอัตราขยายตัวมากกว่าเงินฝาก อัตราส่วนสินเชื่อกอเงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป มีอยู่ 8 ธนาคาร และอัตราสูงสุดคือ 2.113 ซึ่งนับว่าสูงทีเดียว

ช่วงที่ 7 ระหว่าง 1 มกราคม - 30 มิถุนายน 2518 อัตราการขยายตัวของเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่ น้อยกว่าของที่ 6 แม้จะได้ประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ทุกชนิดอีก 1 % (ยกเว้นเงินฝากกระแสรายวัน) แล้วก็ตาม ส่วนสินเชื่อกู้ขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าช่วงที่ 6 และในอัตราที่น้อยกว่าเงินฝากด้วย อัตราส่วนสินเชื่อกู้เงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปมี 8 ธนาคาร และสูงที่สุดคือ 2.176

ช่วงที่ 8 ระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2518 อัตราการขยายตัวของเงินฝากมากกว่าช่วงที่ 7 อาจเป็นเพราะการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในช่วงที่แล้ว ส่วนสินเชื่อกู้ขยายตัวในอัตราที่มากกว่าช่วงที่แล้ว และในอัตราที่สูงกว่าเงินฝากด้วย (ยกเว้นธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การมีการขยายตัวของเงินฝากสูงมาก) อัตราส่วนสินเชื่อกู้เงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป มี 9 ธนาคาร และมากที่สุดคือ 2.094

ช่วงที่ 9 ระหว่าง 1 มกราคม - 30 มิถุนายน 2519 อัตราการขยายตัวของเงินฝากสูงขึ้นกว่าช่วงที่ 8 (ยกเว้นธนาคารแหลมทอง) ส่วนสินเชื่อนั้นบางธนาคารก็มีอัตราการขยายตัวลดลง บางธนาคารก็เพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่มากนัก การขยายตัวของเงินฝากและสินเชื่อนั้นเฉลี่ยแล้วใกล้เคียงกันไม่มากนักน้อยกว่ากันเท่าใดนัก อัตราส่วนสินเชื่อกู้เงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปมีมากขึ้นเป็น 10 ธนาคาร และอัตราสูงที่สุดคือ 2.173

ช่วงที่ 10 ระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2519 อัตราการขยายตัวของเงินฝากเพิ่มขึ้นและสูงกว่าช่วงที่ 9 เหมือนกับการขยายตัวของสินเชื่อกู้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว เงินฝากขยายตัวสูงกว่าสินเชื่อกู้ และอัตราส่วนสินเชื่อกู้เงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป มี 8 ธนาคาร และอัตราสูงที่สุดคือ 1.981

ช่วงที่ 11 ระหว่าง 1 มกราคม - 30 มิถุนายน 2520 อัตราการขยายตัวของเงินฝากสูงเกินกว่าช่วงที่ 10 (ยกเว้นธนาคารหวังหลี) ส่วนสินเชื่อที่ขยายตัวในอัตราสูงกว่าช่วงที่ 10 เช่นกัน โดยเฉพาะธนาคารลำดับที่ 11 - 15 มีอัตราการขยายตัวสูงกว่าช่วงที่แล้วมาก เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว สินเชื่อขยายตัวในอัตราสูงกว่าเงินฝาก ส่วนอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปมีอยู่ 9 ธนาคาร และอัตราสูงที่สุด คือ 2.242 ซึ่งนับว่าสูงที่สุดในช่วงเวลาที่ศึกษา

ช่วงที่ 12 ระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2520 อัตราการขยายตัวของเงินฝากสูงกว่าช่วงที่ 11 เพียงเล็กน้อย มีธนาคารเอเชียทรัสต์ที่ขยายตัวสูงมาก ส่วนสินเชื่อที่ขยายตัวในอัตราสูงขึ้นเล็กน้อยเช่นกัน (ยกเว้นธนาคารหวังหลีที่หดตัว) เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว สินเชื่อขยายตัวในอัตราสูงกว่าเงินฝาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากในช่วงนี้ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปนั้นมีมากที่สุดในช่วงที่ศึกษา คือ 12 ธนาคาร แม้อัตราสูงที่สุดจะลดค่าลงมาเป็น 1.801 เท่านั้น

จากการศึกษาปริมาณเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น จะเห็นว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินฝากจากงวดที่แล้วของธนาคารพาณิชย์ไทยตั้งแต่ลำดับที่ 1 - 7 และ 9 และ 14 นั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางลบหรือหดตัวเลยในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ลำดับที่ 3, 4, 5, 7, 9, 10, 14 ไม่มีการหดตัวเลย แสดงว่า การรวบรวมเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่เป็นไปด้วยดี การดำเนินธุรกิจการรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย เงินฝากจึงขยายตัวได้มาก อัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินฝากจากงวดที่แล้วจึงมักจะเพิ่มขึ้น ส่วนในด้านทำให้สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ไทย 7 ใน 16 แห่ง สามารถขยายธุรกิจการให้สินเชื่อไปได้อย่างสม่ำเสมอ สินเชื่อจึงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นจากงวดที่แล้วตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ในค่านอัตราสินเชื่อต่อเงินฝาก¹ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงฐานะและความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง อัตรานี้โดยปกติไม่ควรเกิน 0.75 - 0.8 หรือ 75 - 80 % ของยอดเงินฝากทั้งหมดของธนาคาร ซึ่งแสดงว่าธนาคารใหญ่เงินไปในอัตราส่วนที่เหมาะสม คือ จากจำนวนเงินฝากที่ธนาคารรวบรวมได้ 1 หน่วย ได้จัดสรรเป็นสินเชื่อประมาณ 0.75 - 0.8 หน่วย ถ้าให้สินเชื่อเป็นอัตราส่วนสูงกว่านี้ แสดงว่าใหญ่มากเกินไป (Over Lending) ซึ่งจะทำให้ฐานะการเงินของธนาคารตกอยู่ในอันตราย

จากการศึกษาพบว่า ธนาคารที่มีอัตราสินเชื่อต่อเงินฝากอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม คือ 0.75 - 0.8 นั้นมีอยู่ 7 ธนาคารด้วยกัน คือ ธนาคารกสิกรไทย กรุงศรีอยุธยา ศรีนคร นครหลวงไทย กรุงเทพพาณิชย์การ มหานคร และสหธนาคาร

¹สุภัทร สุคนธาภิรมย์, "การขาดความมั่นคงแข็งแรงทางการเงิน,"
วารสารธนาคาร,

ตารางที่ 6 อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วยเปอร์เซ็นต์)

ระยะเวลา รายชื่อธนาคาร	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
	มี.ย.15	ธ.ค.15	มี.ย.16	ธ.ค.16	มี.ย.17	ธ.ค.17	มี.ย.18	ธ.ค.18	มี.ย.19	ธ.ค.19	มี.ย.20	ธ.ค.20												
1. กรุงเทพ	(1) 31.78	(1) 33.21	(1) 34.64	(1) 36.50	(1) 36.51	(1) 35.56	(1) 36.33	(1) 35.72	(1) 35.47	(1) 35.23	(1) 35.52	(1) 34.63												
2. กรุงไทย	(2) 17.31	(2) 16.88	(2) 16.22	(2) 16.17	(2) 17.10	(2) 17.07	(2) 17.19	(2) 15.96	(2) 15.38	(2) 16.12	(2) 15.22	(2) 15.13												
3. กสิกรไทย	(3) 7.86	(3) 8.11	(3) 8.47	(3) 8.37	(3) 8.45	(3) 8.70	(3) 9.03	(3) 9.42	(3) 9.92	(3) 10.21	(3) 10.58	(3) 11.11												
4. กรุงศรีอยุธยา	(4) 6.75	(4) 6.43	(4) 6.24	(4) 6.18	(4) 5.92	(4) 6.08	(4) 6.11	(4) 5.99	(4) 6.16	(4) 6.10	(4) 6.17	(4) 6.17												
5. ไทยพาณิชย์	(5) 5.99	(5) 5.78	(5) 5.54	(5) 5.45	(5) 5.07	(5) 5.46	(5) 5.36	(5) 5.33	(5) 5.47	(6) 5.35	(5) 5.84	(5) 5.81												
6. ศรีนคร	(6) 5.23	(6) 4.94	(6) 4.51	(6) 4.18	(6) 4.23	(6) 4.38	(7) 4.39	(7) 4.42	(7) 4.41	(7) 4.34	(7) 4.55	(7) 4.33												
7. นครหลวงไทย	(7) 4.58	(7) 4.41	(7) 4.30	(7) 4.05	(7) 4.20	(7) 4.37	(6) 4.60	(6) 4.70	(6) 4.77	(5) 5.74	(6) 4.64	(6) 4.69												
8. กรุงเทพพาณิชย์การ	(8) 4.18	(8) 4.06	(8) 4.00	(8) 3.84	(8) 4.02	(8) 4.18	(9) 3.02	(8) 4.25	(8) 4.33	(8) 4.10	(8) 4.02	(8) 3.98												
9. มหานคร	(9) 3.88	(9) 3.92	(9) 3.74	(9) 3.66	(9) 3.43	(9) 3.45	(8) 3.47	(9) 3.47	(9) 3.36	(9) 3.28	(9) 3.26	(9) 3.48												
10. ทหารไทย	(10) 3.39	(10) 3.48	(10) 3.38	(10) 3.28	(10) 2.93	(10) 2.54	(10) 2.33	(12) 2.18	(11) 2.29	(11) 2.21	(10) 2.35	(10) 2.61												
11. เอเชียทรีสตี	(11) 2.68	(13) 1.63	(13) 1.79	(13) 1.69	(13) 1.83	(12) 1.99	(11) 2.09	(10) 2.20	(10) 2.37	(10) 2.39	(11) 2.15	(11) 2.38												

34.63
31.78
2.85

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(หน่วยเปอร์เซ็นต์)

ระยะเวลา รายชื่อธนาคาร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	มี.ย.15	ธ.ค.15	มี.ย.16	ธ.ค.16	มี.ย.17	ธ.ค.17	มี.ย.18	ธ.ค.18	มี.ย.19	ธ.ค.19	มี.ย.20	ธ.ค.20
12 สหธนาคาร	(12) 2.32	(12) 2.31	(12) 2.26	(12) 1.94	(12) 2.07	(13) 1.83	(13) 1.79	(13) 1.87	(13) 1.75	(13) 1.80	(13) 1.79	(13) 1.81
13 เอเชีย	(13) 1.78	(11) 2.67	(11) 2.63	(11) 2.43	(11) 2.16	(11) 2.11	(12) 2.08	(10) 2.20	(12) 2.27	(12) 2.08	(12) 1.93	(12) 1.95
14 ไทยทู	(14) 1.35	(14) 1.26	(14) 1.21	(14) 1.16	(14) 1.09	(14) 1.22	(14) 1.20	(14) 1.18	(14) 1.12	(14) 1.10	(14) 1.07	(14) 1.02
15 แคมทอง	(15) 0.87	(15) 0.88	(15) 0.82	(15) 0.87	(15) 0.78	(15) 0.86	(15) 0.77	(15) 0.85	(15) 0.69	(15) 0.66	(15) 0.66	(15) 0.65
16 ทวงหนี้	(16) 0.03	(16) 0.03	(16) 0.24	(16) 0.20	(16) 0.21	(16) 0.21	(16) 0.22	(16) 0.24	(16) 0.20	(16) 0.30	(16) 0.23	(16) 0.25

ที่มา : คำนวณจากธนาคารแห่งประเทศไทย, ธพ. 1.1

ตารางที่ 7 การเปลี่ยนแปลงในอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย เปอร์เซ็นต์)

ช่วงเวลา รายชื่อธนาคาร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	เปอร์เซ็นต์ สุทธิ
	มี.ย.15	ธ.ค.15	มี.ย.16	ธ.ค.16	มี.ย.17	ธ.ค.17	มี.ย.18	ธ.ค.18	มี.ย.19	ธ.ค.19	มี.ย.20	ธ.ค.20	
1. กรุงเทพ	-	+1.43	+1.43	+1.86	+0.01	-0.95	+0.77	-0.61	-0.25	-0.24	+0.29	-0.89	2.85
2. กรุงเทพ	-	-0.43	-0.66	-0.05	+0.93	-0.03	+0.12	-1.23	-0.58	+0.74	-0.90	-0.09	-2.18
3. กสิกรไทย	-	+0.25	+0.36	-0.10	+0.08	+0.25	+0.33	+0.39	+0.50	+0.29	+0.37	+0.53	3.23
4. กรุงศรีอยุธยา	-	-0.32	-0.19	-0.06	-0.26	+0.16	+0.03	-0.12	+0.17	-0.06	+0.07	0	-0.58
5. ไทยพาณิชย์	-	-0.21	-0.24	-0.09	-0.38	+0.39	-0.1	-0.03	+0.14	-0.12	+0.49	-0.03	-0.18
6. ศรีนคร	-	-0.29	-0.43	-0.33	+0.05	+0.15	+0.01	+0.03	-0.01	-0.07	+0.21	-0.22	-0.9
7. นครหลวงไทย	-	-0.17	-0.11	-0.25	+0.15	+0.17	+0.23	+0.10	+0.07	+0.97	-1.10	+0.05	0.11
8. กรุงเทพพาณิชย์การ	-	-0.12	-0.06	-0.16	+0.18	+0.16	-1.16	+1.23	+0.08	-0.23	-0.08	-0.04	-0.2
9. มหานคร	-	+0.04	-0.18	-0.08	-0.23	+0.02	+0.02	0	-0.11	-0.08	-0.02	+0.22	-0.4
10. ทหารไทย	-	+0.09	-0.10	-0.10	-0.35	-0.39	-0.21	-0.15	+0.11	-0.08	+0.14	+0.26	-0.78
11. เอเชียทรีสตี	-	-1.05	+0.16	-0.10	+0.14	+0.16	+0.10	+0.11	+0.17	+0.02	-0.24	+0.23	-0.3
12. สหธนาคาร	-	-0.01	-0.05	-0.32	+0.13	-0.24	-0.04	+0.08	-0.12	+0.05	-0.01	+0.02	-0.51
13. เอเชีย	-	+0.89	-0.04	-0.20	-0.27	-0.05	-0.03	+0.12	+0.07	-0.19	-0.15	+0.02	0.17
14. ไทยทุน	-	-0.09	-0.05	-0.05	-0.07	+0.13	-0.02	-0.02	-0.06	-0.02	-0.03	-0.05	-0.33
15. แผลมทอง	-	+0.01	-0.06	+0.05	-0.09	+0.08	-0.09	+0.08	-0.16	-0.03	0	-0.01	-0.22
16. หวังหลี	-	0	+0.21	-0.04	+0.01	0	+0.01	+0.02	-0.04	+0.1	-0.07	+0.02	0.22

ที่มา : จำนวนจากตารางที่ 6

หมายเหตุ เครื่องหมาย + หมายถึง เพิ่มขึ้น
- หมายถึง ลดลง

0 หมายถึง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 8 Herfindahl Index ของธนาคารพาณิชย์ไทย

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	มี.ย.15	ต.ค.15	มี.ย.16	ต.ค.16	มี.ย.17	ต.ค.17	มี.ย.18	ต.ค.18	มี.ย.19	ต.ค.19	มี.ย.20	ต.ค.20
Herfindahl Index ของระบบธนาคาร	.1564	.1634	.1702	.1819	.1847	.1786	.1844	.1771	.1754	.1770	.1765	.1713
Herfindahl Index ของธนาคารใหญ่ที่สุด 3 แห่ง	.1371	.1454	.1535	.1664	.1697	.1632	.1697	.1619	.1593	.1605	.1605	.1552

ที่มา : คำนวณจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธพ. 1.1

3.4 โครงสร้างตลาดของธนาคารพาณิชย์ไทย

โครงสร้างตลาดในที่นี้หมายถึง การกระจายขนาดของธุรกิจ ดังนั้นโครงสร้างตลาดของธนาคารพาณิชย์ไทยก็คือ การกระจายขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งจะมีเครื่องมือวัด คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ (Absolute Concentration Ratio) และ Herfindahl Index

การวัดการกระจุกตัวนั้น คำนวณเฉพาะทางด้านเงินฝากเท่านั้น นักเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษาคนควาทางด้านธนาคารนิยมใช้ตัวเลขที่คำนวณจากเงินฝากหรือเงินใหญ่ ก็เพราะค่าที่ได้นั้นจะเป็นตัวแทนที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงของโครงสร้างตลาดที่สุด คำนวณสำหรับแต่ละธนาคารจะไม่สูงหรือต่ำเกินไปนัก และถึงแม้ว่าจะคำนวณทางด้านสินทรัพย์หรือเงินใหญ่ ฯลฯ ค่าที่ได้ออกมาก็จะไม่แตกต่างกันมากนัก

1. การคำนวณหา

อัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ (Concentration Ratio) จากการคำนวณในตารางที่ 5 และ 6 ซึ่งเรียงลำดับธนาคารพาณิชย์ตามอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ระหว่าง 1 มกราคม 2515 ถึง 31 ธันวาคม 2520 จะอธิบายความเคลื่อนไหวของการกระจุกตัวได้ตามลำดับ ดังนี้คือ

ธนาคารกรุงเทพ มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 31.78 % อยู่ในลำดับที่ 1 ในช่วงที่ 1 นั้น มีอัตราส่วนการกระจุกตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยมา จนถึงช่วงที่ 6 จึงไต่ลดลงไปบ้าง แต่ก็เริ่มเพิ่มขึ้นอีกในช่วงที่ 7 และลดลงมาตลอด จนในช่วงสุดท้าย อัตราส่วนการกระจุกตัวเหลือเพียง 34.63 % แต่ยังคงสูงกว่าในช่วงที่ 1 การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงนี้เป็น 2.85 %

ธนาคารกรุงไทย มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 17.31 % อยู่ในลำดับที่ 2 ในช่วงที่ 1 อัตราส่วนนี้ไต่ลดลงมาตลอดจนถึงช่วง 4 และเริ่ม

เพิ่มขึ้นในช่วงที่ 5 และมีการเคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ จนในช่วงสุดท้ายเป็น 15.13% และเป็นอัตราส่วนที่ต่ำกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 2.18% แสดงว่า เป็นไปในทางลดลง

ธนาคารกสิกรไทย มีอัตราส่วนการกระจุกแบบสมบูรณ์เป็น 7.86 % อยู่ในลำดับที่ 3 ในช่วงที่ 1 และอัตราส่วนนี้ก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แม้จะลดลงบ้างก็เพียงเล็กน้อย และลดลงเพียง 1 ช่วงเท่านั้น ในช่วงสุดท้ายอัตราส่วนนี้เป็น 11.11 % การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น 3.23 % และนับเป็นธนาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนการกระจุกตัวไปในทางที่เพิ่มขึ้นสูงที่สุด

ข้อสังเกต อัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ของธนาคารพาณิชย์ในลำดับที่ 1-3 รวมกันในช่วงที่ 12 เป็น 60.87 % สูงขึ้นจากช่วงที่ 1 ซึ่งเป็น 56.95 % เพิ่มขึ้น 3.92 %

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 6.75 % อยู่ในลำดับที่ 4 ในช่วงที่ 1 และอัตราส่วนนี้ไต่ลดลงมาตลอด จนถึงช่วงที่ 6 จึงเริ่มเพิ่มขึ้น และก่ขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่จนในช่วงสุดท้ายเป็น 6.17 % ซึ่งน้อยกว่าอัตราส่วนในช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.58 %

ธนาคารไทยพาณิชย์ มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 5.99 % อยู่ในลำดับที่ 5 ในช่วงที่ 1 และการเคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ ตลอดช่วง จนช่วงสุดท้ายเป็น 5.81 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.18 %

ธนาคารศรีนคร มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 5.23 % อยู่ในลำดับที่ 6 ในช่วงที่ 1 อัตราส่วนนี้ไต่ลดลงเรื่อยมา แม้จะมีเพิ่มขึ้นบ้างในช่วงที่ 7, 8 และ 11 แต่ในช่วงสุดท้ายอัตราส่วนเป็น 4.33 ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก และตกไปอยู่ในลำดับที่ 7 การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.9 %

ธนาคารนครหลวงไทย มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 4.58% อยู่ในลำดับที่ 7 ในช่วงที่ 1 และลดลงเรื่อยมาจนถึงช่วงที่ 5 จึงเพิ่มขึ้นจนในช่วงสุดท้ายเป็น 4.69 % และขึ้นไปอยู่ในลำดับที่ 6 การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น 0.11 %

ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 4.18 % อยู่ในลำดับที่ 8 ในช่วงที่ 1 และไต่ลดลงใน 4 ช่วงแรกจนถึงช่วงที่ 5 ก็เพิ่มขึ้น แต่เปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ จนในที่สุดเป็น 3.98 % ในช่วงสุดท้ายซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.2 %

ธนาคารมหานคร มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 3.88 % อยู่ในลำดับที่ 9 ในช่วงที่ 1 และเพิ่มขึ้นใน 2 ช่วงแรก ในช่วงที่ 4 อัตราส่วนนี้ก็ลดลงเรื่อยมา แม้จะมีเพิ่มขึ้นบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น จนในช่วงที่ 12 อัตราส่วนนี้เป็น 3.48 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.4 %

ธนาคารทหารไทย มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 3.39 % อยู่ในลำดับที่ 10 ในช่วงที่ 1 และมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางลดลงในช่วงต่อ ๆ มา แม้จะมีเพิ่มขึ้นบ้างก็เพียงเล็กน้อย จนในช่วงที่ 12 อัตราส่วนนี้เป็น 2.61 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.78 %

ธนาคารเอเชียทรัสต์ มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 2.68 % อยู่ในลำดับที่ 11 ในช่วงที่ 1 และอัตราส่วนนี้ไต่ลดลงมากในช่วงที่ 2 แต่ต่อมาก็ได้เพิ่มขึ้น แม้จะลดลงบ้างก็เพียงเล็กน้อยจนในช่วงที่ 12 เป็น 2.38 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.3 %

สหธนาคาร มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 2.32 % อยู่ในลำดับที่ 12 ในช่วงที่ 1 และอัตราส่วนนี้ไต่ลดลงเรื่อยมา แม้จะมีเพิ่มขึ้นบ้างใน

บางช่วงแต่ก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น จนในช่วงที่ 12 เป็น 1.81 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก และตกไปอยู่ในลำดับที่ 13 การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น - 0.51 %

ธนาคารเอเชีย มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 1.78 % อยู่ในลำดับที่ 13 ในช่วงที่ 1 และสูงขึ้นมากในช่วงที่ 2 จนขึ้นไปอยู่ในอันดับที่ 11 และไต่ลดลงเรื่อยมา มีเพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อยในบางช่วง จนช่วงสุดท้ายเป็น 1.95 % และอยู่ในอันดับที่ 12 การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงเป็น 0.17 %

ข้อสังเกต 1. ธนาคารในลำดับที่ 1-4 นั้น แม้จะมีอัตราส่วนการกระจุกตัวเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ ในแต่ละช่วงเวลา แต่ยังคงรักษาค่าแห่งเดิมไว้ได้ ไม่เปลี่ยนแปลงเลยในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ

2. ธนาคารพาณิชย์ไทยตั้งแต่ลำดับที่ 5-13 นี้ มีการเปลี่ยนแปลงค่าแห่งกันในระหว่างช่วง บางธนาคารก็อาจเปลี่ยนค่าแห่งในช่วงสุดท้ายด้วย และส่วนมากจะมีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ในช่วงสุดท้ายน้อยกว่าช่วงแรก (ยกเว้นธนาคารนครหลวงไทย และเอเชีย)

การที่เป็นเช่นนี้ก็อาจกล่าวได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินฝากเป็นสัดส่วนต่อเงินฝากทั้งหมดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยสูงอยู่แล้ว 3 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ กรุงไทย และกสิกรไทย ก็สามารถดึงเงินฝากประชาชนในสัดส่วนต่อเงินฝากทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก โดยดึงลูกค้าให้ประชาชนนำเงินไปฝากไว้เพิ่มขึ้น เงินฝากจึงขยายตัวมากขึ้น และการกระจุกตัวของเงินฝากก็สูงขึ้นจากเดิมด้วย

ธนาคารไทยทุน มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 1.35 % อยู่ในลำดับที่ 14 ในช่วงที่ 1 และลดลงเรื่อยมา มีเพิ่มขึ้นอยู่ช่วงเดียวคือช่วงที่ 6 นอกนั้นก็ลดลงตลอด จนเหลือ 1.02 % ในช่วงที่ 12 ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงนี้เป็น - 0.33 %

ธนาคารแหลมทอง มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 0.87 % อยู่ในลำดับที่ 15 ในช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 อัตราส่วนนี้โคเพิ่มขึ้นและเพิ่มช่วง เว้นช่วง แต่พอถึงช่วงที่ 9 ก็โคลดลงจนในที่สุด ช่วงที่ 12 เป็น 0.65 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงแรก การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงนี้เป็น - 0.22 %

ธนาคารหวังหลี มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เป็น 0.25 % อยู่ในลำดับที่ 16 เป็นอันดับสุดท้ายในช่วงที่ 1 และในช่วงที่ 3 อัตราส่วนนี้โคสูงขึ้นมากจนผิดสังเกตสำหรับธนาคารเล็ก ๆ และอัตราส่วนนี้โคขึ้น ๆ ลง ๆ จนในช่วงที่ 12 เป็น 0.25 % การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตลอดช่วงนี้เป็น 0.22 %

ข้อสังเกต

1. ธนาคารพาณิชย์ไทยในลำดับที่ 14-16 นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งของอัตราส่วนการกระจุกตัวในระหว่างช่วงเลย
2. ธนาคารตั้งแต่ลำดับที่ 1-16 นั้น ที่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้นในช่วงที่ 12 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแรกมีอยู่ 5 ธนาคารคือ ธนาคารอันดับที่ 1, 3, 7, 13 และ 16

จากการคำนวณอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ของเงินฝากเพื่อจะวิเคราะห์ถึงโครงสร้างตลาดของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อจะถึงระดับของการแข่งขันกันของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ จะพบว่า อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในลำดับต้น ๆ คือ ลำดับที่ 1-3 นั้นสูงมาก โดยเฉพาะในช่วงที่ 12 คือระหว่าง 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2520 และอัตราส่วนการกระจุกตัวของ 3 ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ใหญ่ที่สุดรวมกันได้ 60.87 % ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูงที่เดียว แสดงว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นมีการกระจุกตัวของเงินฝากอยู่ในธนาคารนอกราย เรียกว่าธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่งนั้นเป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับรับฝากเงินไว้เป็นส่วนใหญ่

ส่วนการเคลื่อนไหวของอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ของธนาคารพาณิชย์ไทยในแต่ละช่วงเวลา จากตารางที่ 6 พอจะอธิบายได้ดังนี้ คือ

ในช่วงที่ 2 (ช.ค. 2515) ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลงและบางธนาคารก็ไม่มีเปลี่ยนแปลงในอัตราส่วนจากช่วงที่ 1 เลย แต่ยังมีธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้น และสูงขึ้นมากที่สุดก็คือ ธนาคารกรุงเทพ แสดงว่า ธนาคารกรุงเทพซึ่งเป็นธนาคารที่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงจนเป็นลำดับที่ 1 นั้น สามารถดึงเงินฝากจากประชาชนได้มากขึ้น และในอัตราที่เพิ่มขึ้นด้วย

ในช่วงที่ 3 (มิ.ย. 2516) ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ยังคงมีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลงจากช่วงที่ 2 อยู่ แต่ธนาคารกรุงเทพยังคงมีอัตราส่วนนี้มากขึ้น และมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับการเพิ่มในช่วงที่ 2 แสดงว่าธนาคารกรุงเทพยังคงสามารถดึงเงินฝากจากประชาชนได้มาก การกระจุกตัวจึงสูงขึ้นต่อไปอีก

ในช่วงที่ 4 (ช.ค. 2516) ธนาคารกรุงเทพ และแหลมทองเท่านั้นที่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้น ส่วนธนาคารอื่น ๆ นั้น อัตราส่วนนี้มีค่าลดลง และสำหรับธนาคารกรุงเทพนั้น มีการเพิ่มขึ้นมาก และสูงที่สุดในระหว่างช่วงที่ศึกษา คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวเพิ่มขึ้นจากช่วงที่ 3 ถึง 1.86 %

ในช่วงที่ 5 (มิ.ย. 2517) ธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่งมีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้น แต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดจากช่วงที่ 4 ก็คือ ธนาคารกรุงไทย เป็น 0.93 % แต่ยังไม่ถึง 1 %

ในช่วงที่ 6 (ช.ค. 2517) ธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้น แต่เล็กน้อยมาก ที่เพิ่มขึ้นจากช่วงที่ 5 มากที่สุด คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ เป็น 0.39 % แต่ยังไม่ถึง 0.5 % และธนาคารกรุงเทพเริ่มมีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลงเป็นครั้งแรก

ในช่วงที่ 7 (มี.ย. 2518) ธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่งมีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้นจากช่วงที่ 6 ที่เพิ่มมากที่สุดคือ ธนาคารกรุงเทพ (0.77 %) แต่ก็มีธนาคารบางแห่งที่มีอัตราส่วนลดลง ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การมีอัตราส่วนลดลง และลดมากที่สุดในช่วงระหว่างช่วงที่ศึกษา

ในช่วงที่ 8 (ธ.ค. 2518) ธนาคารพาณิชย์ไทยบางแห่งมีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้นจากช่วงที่ 7 และที่สูงขึ้นมากที่สุดคือ ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ซึ่งเป็นการขยับเท่ากับช่วงที่ 7 ที่มีอัตราส่วนลดลง

ในช่วงที่ 9 (มี.ย. 2519) ธนาคารพาณิชย์ 8 ใน 16 แห่ง มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้น ที่สูงขึ้นมากที่สุดคือ ธนาคารกสิกรไทย เป็น 0.5% และอีก 8 ใน 16 แห่ง มีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลง ที่ลดลงมากที่สุดคือ ธนาคารกรุงไทย เป็น - 0.58 %

ในช่วงที่ 10 ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลงจากช่วงที่ 9 แต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ที่ลดลงมากที่สุดคือ ธนาคารกรุงเทพ เป็น - 0.24 % แต่บางธนาคารก็มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้น และที่สูงขึ้นมากที่สุดเป็นธนาคารในลำดับกลาง ๆ คือ ธนาคารนครหลวงไทย มีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น 0.97 %

ในช่วงที่ 11 ธนาคารพาณิชย์ไทยในลำดับต้น ๆ (ลำดับที่ 1 - 6) มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้นจากช่วงที่ 10 ส่วนธนาคารในลำดับถัดจากนั้นมา มีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลง

ในช่วงที่ 12 ธนาคารพาณิชย์ไทยในลำดับกลาง ๆ ตั้งแต่ 7 - 13 มีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงขึ้นจากช่วงที่ 11 แต่สูงขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งเมื่อรวมการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนในธนาคารเหล่านี้แล้ว ปรากฏว่าใกล้เคียงกับอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงเทพที่ลดลง คือประมาณ 0.8 % แต่ธนาคาร

กสิกรไทยซึ่งมีอัตราส่วนการกระจุกตัวเป็นลำดับที่ 3 โดยมีอัตราส่วนนี้สูงขึ้นถึง 0.53% ในขณะที่ธนาคารกรุงเทพมีอัตราส่วนนี้ลดลง และเป็นที่น่าสังเกตว่า การเคลื่อนไหวของอัตราส่วนการกระจุกตัวตลอด 12 ช่วงของธนาคารกสิกรไทยนั้นมีการเพิ่มขึ้นสูงที่สุดในธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 16 แห่ง

ดังนั้น การคำนวณหาอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น พบว่า มีการกระจุกตัวมากขึ้นในธนาคารพาณิชย์ย่อยแห่ง และการเปลี่ยนแปลงในอัตราส่วนการกระจุกตัวตลอด 12 ช่วงนั้นปรากฏว่า ธนาคารกสิกรไทยมีอัตราส่วนสูงขึ้นมากที่สุดคือ 3.23 % รองลงมาคือธนาคารกรุงเทพ สูงขึ้น 2.85 % นอกนั้นแล้ว ธนาคารส่วนใหญ่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวลดลง ธนาคารพาณิชย์ใหญ่ที่สุด 3 แห่งคือ ธนาคารกรุงเทพ กรุงไทย และกสิกรไทย มีอัตราส่วนการกระจุกตัวรวมกันถึง 56.95 % ในช่วงที่ 1 และเพิ่มขึ้นเป็น 60.87 % ในช่วงที่ 12 จะเห็นว่าเพิ่มขึ้นถึง 3.92 % แสดงว่า โครงสร้างตลาดของธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกระจุกตัวในธนาคารทั้ง 3 แห่งนี้สูงขึ้น

2. การคำนวณการกระจุกตัวโดยใช่ Herfindahl Index (HI)

การศึกษาโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น นอกจากจะใช้ตัวเลขอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์ตามวิธีที่ 1 แล้ว ก็อาจจะใช้เครื่องมือวัดอีกอย่างหนึ่งคือ Herfindahl Index ด้วยก็ได้ เพื่อให้มีความแน่นอนและมองเห็นภาพของการกระจุกตัวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการคำนวณค่าของ Herfindahl Index (ตารางที่ 7) พบว่า โครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกระจุกตัวสูงขึ้น และในช่วงที่ 12 นั้น การกระจุกตัวสูงขึ้นกว่าในช่วงแรกด้วย แต่ค่าของ HI นั้นก็ไม่สูงนักคือประมาณ 0.16 - 0.17 (ซึ่งยังห่างจากค่า 1.0 ที่แสดงว่า มีการกระจุกตัวสูงสุด และใกล้เคียงกับค่า 0.0625 ที่แสดงว่ามีการกระจายขนาดของธนาคารใกล้เคียงกัน)

เคียงกัน ดังอธิบายในตอนต้นแล้ว) แสดงว่า ยังมีการแข่งขันกันอยู่บางในโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า การเคลื่อนไหวในค่าของ HI นั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1	ตั้งแต่ช่วงที่	1 - 5
ระยะที่ 2	ตั้งแต่ช่วงที่	5 - 7
ระยะที่ 3	ตั้งแต่ช่วงที่	7 - 12

ระยะที่ 1 ตั้งแต่ช่วงที่ 1 - 5 นั้น ค่าของ HI เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จาก 0.1564 ในช่วงแรก เป็น 0.1847 ในช่วงที่ 5 และเป็นค่าที่สูงที่สุดตลอดระยะเวลาที่ศึกษา (พ.ศ. 2515-20) แสดงว่าการกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นมีมากขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านมาไป จนสูงที่สุดในช่วงที่ 5 นี้

ระยะที่ 2 ตั้งแต่ช่วงที่ 5 - 7 ค่าของ HI มีการเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ โดยในช่วง 5-6 ค่าของ HI ลดลงจาก 0.1847 เป็น 0.1786 และช่วง 6-7 ค่าของ HI เพิ่มขึ้นจาก 0.1786 เป็น 0.1844 แสดงว่าการกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ในช่วงที่ 5-7 นี้

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ช่วงที่ 7-12 ค่าของ HI ลดลงมาตลอด จาก 0.1844 จนถึง 0.1713 แต่ค่าในช่วงที่ 12 นี้ ก็ยังคงมากกว่าในช่วงที่ 1 อยู่ แสดงว่าการกระจุกตัวในระยะนี้ลดลงมาจากระยะที่ 2 แต่ยังคงสูงกว่าระยะที่ 1 อยู่ 0.0149

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า จากการคำนวณหาอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์และค่า Herfindahl Index (HI) ใน 2 วิธีดังกล่าวแล้ว เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ปรากฏว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกระจุกตัวอยู่ ไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง ธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์สูงสุด 3 แห่ง คือ ธนาคาร

กรุงเทพ กรุงเทพมหานคร และกสิกรไทย มีอัตราส่วนนี้รวมกันถึง 56.95 % ในช่วงที่ 1 และเป็น 60.87 % ในช่วงที่ 12 ส่วนธนาคารอีก 13 แห่งนั้นมีการแข่งขันกันบ้าง โดยมีอัตราส่วนการกระจุกตัวตั้งแต่ 0.03 จนถึง 6.75 % ในช่วงที่ 1 และตั้งแต่ 0.25 จนถึง 6.17 % ในช่วงที่ 12 จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนการกระจุกตัวใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงว่ามีการกระจายขนาดของธนาคารที่ใกล้เคียงกัน โดยไม่แตกต่างกันมากนัก และจากการคำนวณค่า Herfindahl Index ก็ได้ผลออกมาว่า ค่า HI ของทั้งระบบธนาคารพาณิชย์เป็น 0.1564 ในช่วงแรก และ 0.1713 ในช่วงที่ 12 ซึ่งแสดงว่า มีการกระจุกตัวเกิดขึ้นในโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ยังคงมีการกระจุกตัวไม่สูงนัก เพราะค่า HI ใกล้เคียงกับค่า 0.0625 ที่แสดงว่า มีการกระจายขนาดของธนาคารที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงได้ผลการศึกษาโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยว่า เป็นแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

(Monopolistic Competition)

3.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของการกระจุกตัวและการเปลี่ยนแปลงของการกระจุกตัวในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในระหว่างระยะเวลาที่ศึกษา

จากการศึกษาและความเคลื่อนไหวของอัตราส่วนการกระจุกตัวแบบสมบูรณ์และ Herfindahl Index พบว่า การกระจุกตัวที่เกิดขึ้นในโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และดำเนินมาตั้งแต่ 1 มกราคม 2515 จนถึง 31 ธันวาคม 2520 นั้น ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีอัตราส่วนการกระจุกตัวอยู่ในลำดับต้น ๆ คือ ธนาคารกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร และกสิกรไทย มีอัตราส่วนนี้รวมกันแล้วสูงชันมากในช่วงสุดท้ายของการศึกษาเมื่อเทียบกับช่วงแรก แม้ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ เช่น ธนาคารนครหลวงไทย เอเชีย และหวังหลี จะมีอัตราส่วนนี้สูงขึ้นเช่นกัน แต่ก็เป็นตัวเลขน้อยมาก ดังนั้น จึงพอจะกล่าวได้ว่า ปัจจัยหรือสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของการกระจุกตัวในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย มีดังต่อไปนี้

1. ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีการประหยัดขนาด จากตารางที่ 4 ซึ่งแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อก็จะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ในลำดับต้น ๆ มีอัตราการขยายตัวของสินเชื่อบ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าธนาคารขนาดใหญ่มีต้นทุนการผลิตลดลง และมีการแบ่งงานกันทำมากขึ้นจนเกิดความชำนาญพิเศษ

(Specialization)

2. การศึกษาวิจัยของธนาคารพาณิชย์ในลำดับต้น ๆ เป็นไปอย่างกว้างขวางและประสบความสำเร็จ เพราะมีหน่วยงานวิจัยที่ดี และมีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการให้บริการด้วย เช่น มีการใช้คอมพิวเตอร์ ฯลฯ การกระทำดังกล่าวจึงยิ่งสูงขึ้น

3. คำนประชาชนผู้ใช้บริการของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ในการติดต่อกับธนาคารนั้น ๆ ได้ โดยหันไปใช้บริการของธนาคารที่มีชื่อเสียงกว้างขวางและมีการกระทำมากอยู่แล้ว อันเนื่องมาจากธรรมเนียม (taste) เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการโฆษณา หรืออื่น ๆ จึงทำให้การกระทำของธนาคารพาณิชย์ไทยสูงขึ้นต่อไปอีก

4. ความสะดวกในการใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง โดยการขยายสาขาไปตามที่ต่าง ๆ เนื่องจากระบบธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นแบบธนาคารสาขา ดังนั้นถ้าขยายสาขาไปได้มาก ก็จะดึงเงินฝากจากประชาชนได้มาก แต่กฎการขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์นั้นได้กำหนดจำนวนเงินทุนและเงินฝากของธนาคารไว้จำนวนหนึ่ง จึงเห็นได้ว่าธนาคารที่สามารถหาเงินฝากได้มาก หรือมีการกระทำของเงินฝาก ก็มีสาขามาก ทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อกับลูกค้ากับธนาคารนั้น ๆ ทำให้ประชาชนนิยมธนาคารนั้นมากขึ้น จึงยังคงมีการกระทำอยู่ หรืออาจกระทำเพิ่มขึ้นได้

5. ทางคานกฎหมายหรือพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ก็ได้กำหนดเงื่อนไขในการเข้าสู่ตลาดของธนาคารพาณิชย์ใหม่ ห้ามตั้งธนาคารพาณิชย์ใหม่ นับเป็นการกีดกันหรือการขัดขวางการแข่งขันอย่างสมบรูณ์ในโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ทำให้ยังมีการกระจุกตัวอยู่เช่นเดิม หรือเพิ่มมากขึ้นอีก